

Mediji in informacije

Sodišče Evropske unije
SPOROČILO ZA MEDIJE št. 62/21
Luxembourg, 15. april 2021

Sklepni predlogi generalne pravobranilke v zadevi C-490/20
V. M. A./Stolichna obshtina, rayon „Pancharevo“

Generalna pravobranilka J. Kokott glede priznanja starševstva otroka istospolnih zakoncev v Uniji predlaga, da se poišče ravnovesje med nacionalno identiteto držav članic ter pravico otroka in njegovih staršev do prostega gibanja

To konkretno pomeni, da država članica mora priznati starševstvo otroka za namene izvrševanja pravic, ki so državljanom Unije podeljene s pravom Unije. Lahko pa se sklicuje na svojo nacionalno identiteto in na svoje tradicionalno pojmovanje družine, da bi zavrnila priznanje te sorodstvene vezi za namene izdaje rojstnega lista v skladu s svojim nacionalnim pravom

Spor se nanaša na poročeni par dveh žensk – pri čemer je ena od njiju, V. M. A., bolgarska državljanka, druga pa državljanka Združenega kraljestva – ki se jima je v Španiji, ki je država njunega prebivališča, rodil otrok. V rojstnem listu, ki so ga izdali španski organi, sta obe ženski navedeni kot „materi“ otroka.

V. M. A. je nato pri pristojnem bolgarskem organu zaprosila za izdajo rojstnega lista za svojo hčer, ki je potreben za izdajo bolgarskega osebne dokumenta, na katerem bi bili kot starši navedeni obe ženski. Vendar ji je občina Sofija (Bolgarija) odredila, naj navede, katera od zakonskih partnerk je biološka mati, pri čemer je pojasnila, da sta v modelu bolgarskega rojstnega lista določeni zgolj eno polje za „mater“ ter drugo polje za „očeta“, vsako od teh polj pa lahko vsebuje samo eno ime. V. M. A. zahtevane informacije ni želela predložiti, zato je ta organ njeno vlogo zavrnil.

Občina Sofija trdi, da ta zavrnitev temelji na neobstoju informacije glede biološke matere in na dejstvu, da je vpis dveh staršev ženskega spola v rojstni list v nasprotju z javnim redom Bolgarije, ki ne dovoljuje sklenitve zakonske zveze med osebama istega spola. V. M. A. je zoper to odločbo vložila tožbo pri Administrativnem sodišču Sofia-grad (upravno sodišče v Sofiji).

Navedeno sodišče je Sodišču v bistvu postavilo vprašanje, ali je zavrnitev nacionalnih organov, da v matični register vpišejo rojstvo bolgarskega otroka, ki se je zgodilo v drugi državi članici in je potrjeno s potrdilom o rojstvu, v katerem je ta država navedla dve materi, v nasprotju s pravom Unije.

Generalna pravobranilka Juliane Kokott je v uvodu pojasnila, da v nasprotju s tem, kar navaja nacionalno sodišče, ni mogoče za gotovo šteti, da ima otrok bolgarsko državljanstvo. Bolgarska vlada je namreč to navedbo izpodbijala, ker bolgarsko državljanstvo po samem pravu pridobi vsakdo, čigar vsaj eden od staršev je Bolgar, medtem ko v obravnavani zadevi identiteta biološke matere ni znana.

Vendar je generalna pravobranilka navedla, da tudi če otrok ne bi imel bolgarskega državljanstva in torej ne bi bil državljani Unije, ta položaj ne bi izpadel iz področja uporabe prava Unije. V takem primeru namreč še vedno ostaja vprašanje, ali lahko državljanka Unije, to je V. M. A., ki je izkoristila svojo pravico do prostega gibanja in postala mati otroka s svojo zakonsko partnerko na podlagi prava druge države članice, od svoje matične države članice zahteva, naj prizna ta položaj in izda rojstni list, na katerem bosta obe ženski navedeni kot starša otroka.

Generalna pravobranilka J. Kokott je nato opozorila, da pravo Unije ne ureja pravil o ugotavljanju osebnih stanj osebe in zlasti očetovstva ali materinstva. Vendar morajo države članice pri izvajanju

svojih pristojnosti na tem področju spoštovati pravo Unije. Pojasnila je, da pravica do prostega gibanja v Uniji vključuje pravico do običajnega družinskega življenja tako v državi članici gostiteljici kot v matični državi članici državljana Unije. V obravnavani zadevi sta V. M. A. in njena zakonska partnerka veljavno pridobili status staršev otroka na podlagi španskega prava in imata s hčerko dejansko družinsko življenje v Španiji. Nepriznanje teh sorodstvenih vezi pa bi ustvarilo resne ovire za družinsko življenje v Bolgariji, kar bi V. M. A. celo lahko odvrnilo od tega, da se vrne v svojo matično državo.

Ti preudarki veljajo tudi za položaj otroka, če je bolgarski državljan in torej uživa status državljana Unije. Poleg tega, na podlagi bolgarskega prava je izdaja rojstnega lista pogoj za izdajo bolgarskega osebnega dokumenta, tako da bi zavrnitev izdaje rojstnega lista ogrozila učinkovito izvrševanje pravice otroka do prostega gibanja.

Generalna pravobranilka je zato menila, da to, da so bolgarski organi zavrnili izdajo zaprosenega rojstnega lista, pomeni oviro za pravice, ki jih pravo Unije podeljuje V. M. A. in njenemu otroku, če ima ta bolgarsko državljanstvo.

V nadaljevanju je preverila, ali je z nacionalno identiteto, na katero se sklicuje Republika Bolgarija, mogoče utemeljiti to zavrnitev. V skladu z navedbami te države članice naj bi poseg v nacionalno identiteto pomenilo dejstvo, da zaproseni rojstni list odstopa od „tradicionalnega“ pojmovanja družine, ki je vsebovano v bolgarski ustavi in ki nujno pomeni, da ima lahko otrok le eno mater (ali očeta). Po mnenju generalne pravobranilke je družinsko pravo izraz samopodobe države tako v političnem kot družbenem smislu. Opredelitev starševskih vezi za namene nacionalnega družinskega prava torej lahko spada v temeljni izraz nacionalne identitete države članice. To pomeni, da je treba omejiti intenzivnost nadzora, ki ga opravi Sodišče, zato da se ohrani obstoj področij stvarnih pristojnosti, ki so pridržana državam članicam. Zato v delu, ko gre za to bistvo nacionalne identitete, glede sklicevanja nanjo ni mogoč nadzor sorazmernosti.

Vendar po mnenju generalne pravobranilke **obveznost priznanja sorodstvenih vezi, ki obstajajo v Španiji, zgolj za namene uporabe sekundarnega prava¹ Unije o prostem gibanju državljanov ne spreminja pojmovanja starševstva ali zakonske zveze v bolgarskem družinskem pravu** in se z njo vanj ne vpeljujejo nova pojmovanja. Zato takšna obveznost ne ogroža temeljnega izraza nacionalne identitete, hkrati pa v veliki meri odpravlja ovire prostega gibanja, kot so negotovosti v zvezi s pravico do prebivanja britanske matere otroka ali z možnostjo gibanja zadnjenavedene z otrokom. Glede na omejen vpliv te obveznosti na bolgarski pravni red to, da se V. M. A. in njeni zakonski partnerki zavrne priznanje starševstva otroka za te namene, presega to, kar je potrebno za ohranitev ciljev, na katere se sklicuje Bolgarija.

Bolgarija **torej ne more zavrniti priznanja starševstva otroka** za namene uporabe sekundarnega prava Unije o prostem gibanju državljanov iz razloga, da v bolgarskem pravu nista določena ne institut zakonske zveze med osebama istega spola niti materinstvo zakonske partnerke biološke matere otroka. Če ima otrok bolgarsko državljanstvo, to zlasti pomeni, da Bolgarija **temu otroku mora izdati osebni dokument** ali potno listino, **kjer sta kot njegova starša navedena V. M. A. in njena zakonska partnerka**, da bo otrok lahko potoval z vsakim od svojih staršev posebej.

Bolgarija pa s sklicevanjem na nacionalno identiteto **lahko utemelji zavrnitev priznanja starševstva otroka**, kot je bilo ugotovljeno na španskem potrdilu o rojstvu, za namene izdaje rojstnega lista, s katerim je ugotovljeno starševstvo tega otroka **v smislu nacionalnega družinskega prava**.

¹ Zlasti Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2004/38/ES z dne 29. aprila 2004 o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, ki spreminja Uredbo (EGS) št. 1612/68 in razveljavlja Direktive 64/221/EGS, 68/360/EGS, 72/194/EGS, 73/148/EGS, 75/34/EGS, 75/35/EGS, 90/364/EGS, 90/365/EGS in 93/96/EEC (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 5, str. 46) in Uredba (EU) št. 492/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2011 o prostem gibanju delavcev v Uniji (UL 2011, L 141, str. 1).

OBVESTILO: Sklepni predlogi generalnega pravobranilca za Sodišče niso zavezujoči. Naloga generalnih pravobranilcev je, da Sodišču popolnoma neodvisno predlagajo pravno rešitev zadeve, ki jo obravnavajo. Sodniki Sodišča zdaj začenjajo posvetovanje o zadevi. Sodba bo razglašena pozneje.

OBVESTILO: S predlogom za sprejetje predhodne odločbe lahko sodišča držav članic v zvezi s sporom, o katerem odločajo, Sodišču predložijo vprašanja o razlagi prava Unije ali veljavnosti aktov Unije. Sodišče ne odloči o nacionalnem sporu. Zadevo reši nacionalno sodišče v skladu z odločbo Sodišča. Ta odločba je enako zavezujoča za druga nacionalna sodišča, ki obravnavajo podoben problem.

Neuradni dokument za medije, ki Sodišča ne zavezuje.

[Celotno besedilo](#) sklepnih predlogov je objavljeno na spletnem mestu CURIA na dan predstavitve.

Kontaktna oseba: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Posnetki s predstavitve sklepnih predlogov so na voljo na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106.